

2025

KEHITTÄMISYHDISTYS YLÄ-SAVON VETURI RY
TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO

Hyväksytty:

Hallitus 31.10.2024 § 105

Syyskokous 28.11.2024 § x

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Yhdistyksen toiminnan tarkoitus, visio ja arvot.....	2
2.1 Strateginen painopiste vuodelle 2025	3
3 Toimintaympäristön analyysi.....	4
4 Pääprosessien tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2025.....	6
4.1 Yhdistystoiminta	7
4.2 Leader-toiminta	8
4.3 Verkostoituminen ja edunvalvonta maaseudun kehittämiseksi	9
5 Seuranta ja arviointi.....	10
6 Talousarvio	10

1 Johdanto

Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi on yhdistys, joka edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja yhteistyötä Ylä-Savossa. Yhdistyksen tarkoituksena on kannustaa maaseudun asukkaita yhteistyöhön, tukea maaseudun elinvoimaisuutta ja lisätä kehittämisosaamista. Veturi osallistuu EU:n ja kansallisten maaseudun kehittämisohjelmien toteuttamiseen, järjestää koulutuksia ja tilaisuuksia, sekä avustaa kehittämishankkeiden hakijoita. Yhdistyksen visio on ”Menestyvä, kestävä ja uudistuva Ylä-Savo”.

Vuonna 2025 painopisteenä on Leader-viestinnän tehostaminen ja CAP-kauden tulosten esittely.

Yhdistyksellä on kolme pääprosessia, jotka ovat Suomen Leader-ryhmillä yhteiset. Kullekin pääprosessille on asetettu tavoite ja toimenpiteet. Leader-prosessin tavoitteet on johdettu strategian rahoituksen painopisteitä. Yhdistysprosessissa kehitetään edelleen henkilöstön työhyvinvointia ja maaseudun kehittäminen ja edunvalvonta-prosessi keskittyy Leader-lisäarvon viestintään.

Toiminnan tuloksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

2 Yhdistyksen toiminnan tarkoitus, visio ja arvot

Yhdistyksen tarkoituksena on kannustaa maaseudun asukkaita yhteistyöhön alueensa kehittämiseksi, tukea maaseudun säilyttämistä elinvoimaisena sekä lisätä maaseudun kehittämiseen liittyvää osaamista ja edistää maaseudun toimijoiden yhteistyötä ja verkottumista kansainvälinen yhteistyö mukaan lukien.

Tarkoituksen toteuttamiseksi yhdistys osallistuu Euroopan Unionin maaseudun kehittämisohjelmien ja vastaavien kansallisten ohjelmien toteuttamiseen. Yhdistys järjestää koulutusta, kokous- ja esitelmätilaisuuksia, avustaa maaseudun kehittämishankkeiden hakijoita hanketoiminnassa, on yhteistyössä asukkaiden, yritysten, yhteisöjen ja muiden organisaatioiden kanssa ja tekee aloitteita eri viranomaisille.

Veturin rooli alueen elinvoimatyössä on tukea erityisesti ruohonjuuritason toimintaa sekä pito- ja elinvoimatekijöitä: yhteisöllisyyttä, osallisuutta, viihtyisää asumista, harrastusmahdollisuuksia, mikroyritysten toimintaedellytyksiä ja lähipalveluja. Näitä tukemalla edistetään myös vetovoimatekijöitä. Veturi on haluttu kumppani erilaisiin työryhmiin tuomaan erityisesti seutu-, asukas- ja yhdistysnäkemystä kehittämiseen. Kumppanuuspöydissä Veturi itse puolestaan verkottaa toimijoita kolmikantaa hyödyntäen.

Yhdistyksen toiminta keskittyy pitkälti Leader-toimintaan, jonka toteuttamiseksi on laadittu kehittämisstrategia vuosille 2023–2027. Maa- ja metsätalousministeriö on vahvistanut strategian ja myöntänyt sen toteuttamiseen 3,9 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 0,9 miljoonaa on hallintoon ja 3 miljoonaa seudun kehittämiseen myönnettävään rahoitukseen.

Strategiassa on asetettu lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet.

LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET 2025 MENNESSÄ

- Alueella on uusia harrastamisen paikkoja ja -muotoja
- Nuorille on uutta toimintaa
- Alueella on uusia matkailupalveluja

PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET 2030 MENNESSÄ

- Ylä-Savo on houkutteleva ja hyvä elämisen paikka.
- Yritystoiminta on monipuolista ja kestävää.
- Alueen harrastusmahdollisuudet ovat monipuoliset ja saavutettavat.

Yhdistyksen visio on Menestyvä, kestävä ja uudistuva Ylä-Savo.

VETURIN ARVOT

VETURIN ROOLIT

2.1 Strateginen painopiste vuodelle 2025

Vuosi 2025 on CAP-ohjelmakauden puoliväli. Strategisena painopisteenä on Leader-viestinnän tehokkaampi toteutus.

Viestinnässä esitellään CAP-kauden tuloksia. Viestinnässä hyödynnetään valtakunnallista Leader-vaikutavuusmallia. Maakunnallista CAP-viestijää hyödynnetään maaseuturahoituksen tulosten viestinnässä sekä Pohjois-Savon Leader-toiminnan viestinnässä.

3 Toimintaympäristön analyysi

Toimintaympäristön analyysi tehtiin Täyttä höyryä –strategiaan vuonna 2021. Alla analyysissä huomioidaan suurimmat muutokset vuodesta 2021. Taloudellisen tilanteen analyysissä on käytetty Pohjois-Savon liiton aluetalouuskatsausta, joka julkaistiin 4.11.2024.

Väestökehitys

Ylä-Savon väestömäärä jatkaa vähenemistä ja oli vuoden 2023 lopussa 50 200 asukasta. Strategian laatimisesta (2021) väestö väheni 1395 asukkaalla, mikä on noin 3 %. Luonnollinen väestönmuutos on negatiivista kaikissa toiminta-alueen kunnissa, mutta kaikki kunnat ovat saaneet maahanmuuttajista muuttovoittoa.

Asukasmäärän väheneminen johtaa tiettyjen palvelujen kysynnän kasvuun ja toisaalta toisten palvelujen vähenemiseen. Ravintolat, kahvilat ja vaateliikkeet ovat katoamassa kuntien peruspalveluista. Rakennusala polarisoituu suurimmille ketjuille, ja pienet paikalliset toimijat ovat katoamassa uudisrakentamisen ollessa vähäistä ja keskittyen seutukaupunkiin.

Taloudellinen tilanne

Talouden epävarmuus jatkuu Pohjois-Savossa. Maailmanlaajuiset kriisit ja niistä seuraavat epävarmuustekijät eivät konkretisoituneet aluetalousluvuissa vielä vuonna 2022, mutta vuoden 2023 tiedot osoittivat jo selkeitä taantumisen merkkejä ja tämä tilanne on jatkunut alkuvuonna 2024. Haasteet energian hinnassa, kuluttajahinnoissa, materiaalien saatavuudessa, yritysten investointihalukkuudessa ja työvoiman saatavuudessa läpileikkaavat kaikkia aloja myös vuonna 2024.

Alkuvuodesta 2024 vienti laski Pohjois-Savossa jo toista vuotta ollen -11,1 %, kun koko maassa muutos oli -7,1 %. Koko teollisuuden vienti laski Pohjois-Savossa -13,2 %, kun koko maassa laskua oli -9,7 %. Suurin viennin lasku oli metalliteollisuudessa, jossa muutos oli -14,5 % ja koko maassa -10,7 %. Koko maahan verrattuna vienti laski eniten metsä- ja puutuoteollisuudessa, jossa Pohjois-Savossa laskua oli -11,8 %. Vienti laski kaikilla Pohjois-Savon seuduilla Sisä-Savoa lukuun ottamatta, jossa kasvua oli 0,6 %. On kuitenkin huomioitava, että vuonna 2023 vienti Sisä-Savossa laski voimakkaasti -39,3 %. Kuopion seudulla viennin muutos oli -10,6 %, kun taas Varkaudessa ja Ylä-Savossa laskua oli noin -13 %.

Liikevaihto laski alkuvuodesta kaikissa Pohjois-Savon seutukunnissa lukuun ottamatta Sisä-Savoa. Ylä-Savossa liikevaihdon muutos -6,3 % oli huomattavaa verrattuna edellisvuoden alle prosentin laskuun. Ylä-Savon seudun työttömyysprosentti on maakunnan alhaisimpia, 9,8 %. Pula osaavasta työvoimasta ja pitkään jatkuneet rekrytointiongelmat ovat vähentäneet irtisanomisia, koska yritykset pyrkivät pitämään kiinni osaavasta henkilöstöstään. Työvoiman kysyntä on laskenut ja uusia avoimia työpaikkoja maakunnassa on ollut huomattavasti vähemmän kuin muutamana aiempina vuonna.

Yritystoiminta

Savon Yrittäjien syksyn 2024 pk-yritysbarometrin mukaan Ylä-Savon alueen pk-yritykset ovat varovaisen optimistisia tulevaisuuden suhteen. Vaikka yleinen taloustilanne on haastava, monet yritykset näkevät mahdollisuuksia kasvulle ja kehitykselle. Erityisesti markkinointi ja myynti, henkilöstön kehittäminen sekä yhteistyö ja verkottuminen ovat keskeisiä kehittämisaikavälisiä alueita. Alueen yritykset ovat aktiivisia myös tutkimus- ja kehitystoiminnassa, mikä luo pohjaa tulevaisuuden innovaatioille ja kasvulle. Ylä-Savon yritystoiminta on monipuolista ja dynaamista, ja alueella on hyvät edellytykset menestyä myös tulevaisuudessa.

Maatilat ja maaseutu

Maatilojen määrä on vähentynyt muutaman viime vuoden aikana, mutta jäljelle jääneet tilat ovat kasvattaneet tuotantokokoaan. Maatilojen määrän vähentyminen vaikuttaa seudun huoltovarmuuteen, kyläturvallisuuteen ja kylien elinvoimaan. Maatilojen loppuminen aiheuttaa haasteita myös tiestön kunnan, tietoliikenneyhteyksien ja sähköverkon ylläpitoon, sillä yritystoiminta asettaa paineita näiden palvelujen panostamiseen. Yritystoiminnan loppuminen heikentää palvelujen kehittämistä maaseudulla. Ylä-Savossa panostetaan uusiutuvaan energiaan biokaasulla. Vieremälle on rakenteilla biokaasulaitos kunnan ja yrityskylän tarpeisiin. Kiuruvedelle valmistellaan Pohjoismaiden suurimpiin kuuluvaa biokaasulaitosta. Nämä investoinnit tukevat kestävästä kehityksestä ja vähentävät ympäristövaikutuksia. Maatilat voivat olla merkittäviä ympäristötoimijoita ja ympäristöosaamisen paikallisia asiantuntijoita kylätasolla.

Tietoliikenneyhteydet

Tietoliikenneyhteydet uhkaavat rapautua 3G-verkon alasajon myötä. Nyt on jo nähtävissä eri puolilla Ylä-Savoa ongelmia puhelin- ja tietoliikenneyhteyksissä. Yritykset ja maatilat vaativat toimintaansa katkeamatonta ja riittävän suurta kaistaa. Kattavampi 4G- ja 5G-verkko tarvitaan myös maaseudulla.

Kuntien taloustilanne

Kuntien taloustilanne on Ylä-Savossa haastava. Lomautuksia toteutetaan vuoden 2024 aikana muutamissa seudun kunnissa ja talouden tasapainottamista tehdään tuleville vuosille. Kunnat valmistautuvat uusiin TE-palvelujen tehtäviin haastavassa tilanteessa, sillä useissa kunnissa on tarve peruspalvelujen suurille investoinneille lähivuosina.

Palvelut ja hyvinvointialue

Peruspalvelujen karsiminen ja vähentyminen ovat ennakoitua suurempi uhka, mikäli hyvinvointialue toteuttaa suunnitelmansa palvelupisteiden karsimisesta erityisesti Ylä-Savon reuna-alueilla. Näillä voi olla suuret kerrannaisvaikutukset kuntien palvelu- ja asukasrakenteen vinoumaan. Toisaalta Leader-tukivälineillä voidaan tukea monenlaista yritystoimintaa ja yrittäjyyden eri vaiheita vastaamaan seudun tarpeisiin. Leader-ryhmä voi varsin ketterästi muuttaa rahoituslinjauksiaan vastaamaan tarpeisiin.

Mahdollisuudet	Uhkat mahdollisuuksiksi
<ul style="list-style-type: none"> • Uuden teknologian hyödyntäminen (maatalous, koneiden ja laitteiden valmistus) • Yhteistyö, verkostoituminen, kumppanuudet eri toimialojen palvelujen ja tuotteiden kehittämisessä. • Yritysten vastuullisuusohjelmien myötä tuotantoa palautetaan Suomeen ja Ylä-Savoon • Puolustusvoimien ja sotateollisuuden tarvikkeiden ja välineiden valmistus • Väestön ikääntyminen lisää lähialvelujen tarvetta ja mahdollistaa uutta yrittäjyyttä • Matkailu- ja ohjelmapalvelujen kehittäminen ja tuottaminen mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja lisää työpaikkoja mm. luontomatkailussa, metsästyksessä ja kalastuksessa. • Kalojen uudenlaiset kasvatusmenetelmät ja kehittyneet logistiikkaketjut mahdollistavat uutta yrittäjyyttä ja uusia työpaikkoja. • Tietotyöpaikat mm. pankkiala, konsultointi- ja suunnittelutoimistot kasvavat toimintojen keskittyessä palvelukeskuksiin (mm. pankit, taloushallintopalvelut) • Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminnan matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen ennaltaehkäisevässä roolissa. • Hyvinvointipalvelujen käyttö monipuolistuu ja lisääntyy luoden uutta yrittäjyyttä ja palvelumalleja. • Biokaasuosaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Väestön ikääntyminen ja työvoiman eläköityminen ⇒ Älykäs kylä-toimenpide mahdollistaa uudet paikalliset ratkaisut haasteiden ratkaisemiseksi laajassa yhteistyössä ⇒ Yhdistystoiminnan uudistamiseen on tarjolla kehittämisrahaa ⇒ Seudulla asuvat maahanmuuttajat monipaikkaiset ja mökkiläiset innostetaan yhteistyöhön mukaan, jolloin uudistumista tulee entisestään. • Osaavan työvoiman saaminen eläköityvien tilalle ja uusiin tehtäviin ⇒ Yrittäjyyskokeilut nuorilla ja Leader-käynnistystuet ⇒ Työmyönteisyys ja työnteon arvostus nuorille, kehittämishankkeet, nuoriso-Leader-tuki • Maatiloille ei löydy jatkajia • Kylien autoituminen maatalouden loppumisen myötä ⇒ Paikalliset ruokainnovaatiot ja tuotteiden jalostaminen ⇒ Maaseutuammattien ja maaseututöiden esille nostaminen • Yrittäjät eivät ennakoi riittävän ajoissa omistajanvaihdoksiin • Yrityksille ei löydy jatkajia ⇒ Omistajanvaihdosten ennakointi, selvityshankkeet, tuki vaihdoksen valmisteluun ja tukimahdollisuus ostajalle laajemmin tietoon ⇒ Nuoria kannustetaan toimimaan 4H-yrittäjinä ja tuetaan heitä nuoriso-Leaderista. ⇒ Veturin oma Yritys-Veturi tuki on ketterä väline pieniin yritysten kehittämistoimiin ja hankintoihin. • Peruspalvelujen keskittyminen kaupunkiin • HVA-palvelujen keskittyminen ja palvelujen loppuminen reuna-alueilta ⇒ Älykäs kylä-toimenpide mahdollistaa arjen lähialvelujen uusien toteutusmallien ja monituottajamallien ideoinnin ja testaamisen. Laajassa yhteistyössä löydetään ratkaisut paikallisiin tarpeisiin. ⇒ Nykyisten entistä varakkaampien eläkeläisten maksukyky ja ostopalveluhallukkuus ruokkii uutta yrittäjyyttä • Pankkien kiristyneet rahoitusjärjestelyt • Lainoituksen ehtojen kiristyminen ohjaa asukkaita ja yrityksiä kaupunkiin ja keskustoihin. ⇒ Leader toimii maaseudun edunvalvojana ja pyrkii vaikuttamaan epäkohtiin omissa valtakunnallisissa verkostoissaan • Tietoliikenneyhteyksien toimimattomuus, 3G-verkon alasajo ⇒ Leader toimii maaseudun edunvalvojana ja pyrkii vaikuttamaan epäkohtiin omissa valtakunnallisissa verkostoissaan

4 Pääprosessien tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2025

Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturilla on laatukäsikirjassa määritelty kolme toiminnan pääprosessia, jotka ovat yhteneväiset kaikilla Suomen Leader-ryhmillä:

1. Yhdistystoiminta
2. Leader-toiminta
3. Verkostoituminen ja edunvalvonta maaseudun kehittämiseksi

Toimintasuunnitelmassa kullekin painopisteelle laaditaan omat tavoitteet. Leader-toiminta sisältää viestintään liittyvän tehtävän lisäksi rahoituksen kohdentamisen painopisteet, jotka ovat alla. Prosentit tarkoittavat myöntövaltuuden kohdentamista ko. painopisteisiin.

4.1 Yhdistystoiminta

Työntekijät

Ylä-Savon Veturilla on kolme kokoaikaista työntekijää sekä mahdollisesti työharjoittelija/-joita. Työntekijät työllistyvät Leader-toimintaan CAP-toimintarahalla ja yksi työntekijä nuorisohankkeeseen. Viesintäsuunnittelijan työpanos kohdistuu tammi-huhtikuussa Toimintaraha 3-hankkeelle.

Tavoite

Henkilöstön kokema työnkuormittavuus laskee vuoteen 2023 verrattuna.

Toimenpiteet

- työnohjaus; yksilö- ja ryhmätyönohjaus
- kyselyt, kehityskeskustelu
- koulutus

Toiminnanjohtaja osallistuu Leader-toiminnanjohtajille tarkoitettuun työhyvinvointikoulutukseen. Sen oppeja hyödynnetään työhyvinvointisuunnitelmassa ja jalkautetaan viikkopalaverissa.

Työn kuormittavuutta mitataan kyselyillä. AVIn työn psykososiaalinen kuormittavuus-kysely on Veturilla toteutettu jo kolme kertaa ja toteutetaan kaksi kertaa vuodessa keväällä ja syksyllä. Tuloksia verrataan vuosien 2023 ja 2024 tuloksiin.

Työterveyslaitoksen työhyvinvointikysely toteutetaan vähintään kerran vuodessa ja sen tulokset käsitellään kehityskeskustelujen yhteydessä.

Työtyytyväisyys- ja kehityskeskustelulomake uudistettiin 2024 ja täytetään kerran vuodessa. Kehityskeskustelut pidetään kerran vuodessa. Keväällä on henkilöstön kesken ryhmäkehityskeskustelu ja puheenjohtajan vetämät yksilökehityskeskustelut yhteenvetoinen syksyllä. Ryhmäkehityskeskusteluista nostetaan seuraavan vuoden kehittämiskohteita ja esitetään mahdollisesti toimenpiteitä talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan.

Työnohjaus alkaa vuoden 2025 alusta. Palvelu on kilpailutettu ja palveluntarjoaja valitaan syyskokouksen vahvistaessa toimintasuunnitelman ja talousarvion. Yksilötyönohjaus tarjotaan kaikille työntekijöille vähintään kerran vuodessa, toiminnanjohtajalle n. 4-6 kertaa vuodessa. Lisäksi on ryhmäohjaus enintään kaksi kertaa vuodessa. Työnohjauksella tavoitellaan työn organisoinnin tehostumista sekä työssä jaksamista.

4.2 Leader-toiminta

Leader-toiminta vie valtaosan työajasta toimistolla. Sujuva neuvonta ja viestintä varmistavat Leader-rahoituksen vuosittaisen myöntövaltuuden kohdentumisen strategianmukaisiin hankkeisiin.

Toimintarahnan maksu Leader-ryhmälle muuttui CAP-ohjelmakaudelle tuotosperusteiseksi. Maksatusprosessin entistä tehokkaampi seuranta on tärkeää Leader-ryhmän toimintarahnan kertymiseksi ja hankkeiden toteutumisiksi mahdollisimman laadukkaasti.

Rahoitusta ohjataan vuosittaisten teemojen lisäksi pienhankkeiden teemoilla. Teemoittelun tarkoituksena on varmistaa strategian painopisteiden toteutuminen mahdollisimman kattavasti. Teemat noudattavat myös strategian swot-analyysiin nostettuja mahdollisuuksia, joita halutaan toiminta-alueella edistää ja vahvistaa.

Nuoriso-Leader-toiminta on käynnistynyt Ylä-Savossa hyvin. Jatkoa toiminnalle haetaan uudesta, Veturin omasta Nuoriso-Leader-hankkeesta, joka valmistellaan hallitukseen helmikuussa.

Leader-prosessin tavoitteet ja toimenpiteet on johdettu strategiasta ja ne asetetaan strategian painopisteittäin alla kuvatulla tavalla.

Tavoite: Täyttä höyryä -strategian toteuttaminen monipuolisesti ja laajasti.

Toimenpiteet: Viestintä, aktivointitilaisuudet

Painopiste 1: Luovat ja toimivat yhteisöt

- Rahoituksen teemat: Paikalliskulttuuri, älykäs kylä ja kiertotalouden edistäminen.
 - Teemoja toteuttamalla lisätään paikalliskulttuurin tuntemusta, tuotteistusta matkailu- ja kyläpalveluihin sekä nostetaan alueen imagoa ja identiteettiä.
 - Älykäs kylä-teemalla edistetään erityisesti yhteistyötä ja uusien kumppanuuksien syntymistä sekä uusien palvelumallien muodostumista.
- Toimenpiteet: Viestintä ja tilaisuudet.
 - viestinnässä painotetaan ko. teemoja, kumppanuuspöytä yhdessä Kestävät kylät-hankkeen kanssa ja yhteistilaisuudet.
- Mittarit ja määrälliset tavoitteet: järjestetyt tilaisuudet 3, lehtiartikkelit aiheesta 10, radiokampanja 1, teeman puollettujen hankkeiden lukumäärä 5.

Painopiste 2: Menestyvä ja uudistuva yrittäjyys

- Rahoituksen teema: palvelujen ja yritysten säilyminen.
- Toimenpiteet: Omistajanvaihdostuen ja kehittämistuen mahdollisuuksista viestiminen. Pohjois-Savon Leader-ryhmien yhteinen teemajulkaisu, viestinnässä painotetaan ko. teemoja, yritysneuvojen ja teemaan liittyvien toimijoiden kanssa yhteinen tilaisuus, kohdennettu mainonta yritysjärjestöille.
- Mittarit ja määrälliset tavoitteet: järjestetyt tilaisuudet 2kpl, tiedotteiden määrä 8kpl, omistajanvaihdostukien määrä 10 kpl

Painopiste 3: Osaavat ja osallistuvat nuoret

- Rahoituksen teema: kestävän kehityksen osaaminen ja kestävän kehityksen toimenpiteiden toteuttaminen.

- Toimenpiteet: viestinnässä painotetaan ko. teemoja, kumppanuuspöytä yhdessä Kestävät kylät-hankkeen kanssa 4H-toimijoille.
- Mittarit ja määrälliset tavoitteet: järjestetyt tilaisuudet 3, teeman puollettujen hankkeiden lukumäärä 1
- Ylä-Savon Veturin oma nuoriso-Leader-hanke vol 2.

Verkostoanalyysistä tunnistetut sidosryhmät ja yhteistyökumppanit, joita tavoitteiden toteuttamiseksi tarvitaan:

- Ilmasto- ja ympäristötoimijat, Kestävät kylät-hanke, 4H-yhdistykset
- Yrittäjäjärjestöt, yritysneuvojat, Savon Yrittäjät, valtakunnallinen omistajanvaihdoskanava

Pienhankkeet

Pienhankkeiden teemoina on harrastevälineet, saavutettavuus ja esteettömyys.

Tavoite: edistetään harrastustoiminnan kehittämistä ja uusia harrastusmahdollisuuksia erityisesti kylillä. Tuetaan asukkaiden hyvinvointia. Kohderyhminä ovat erityisesti nuoret ja ikäihmiset, joiden harrastamisen ja liikkumisen mahdollisuuksia halutaan kehittää ja madaltaa harrastamisen kynnystä konkreettisilla toimenpiteillä.

Toimenpiteet: Pienhankehaku on kahdesti vuodessa ja hakemukset käsitellään hallituksessa kerran keväällä ja kerran syksyllä.

- Tuettavat toimet: Liikuntavälineet, ulkokuntoilulaitteet, harrastamisen välineet ja laitteet, invaluisat, esteettömyyden parantaminen, levähdyspenkit.
- Mittarit: myönnetty rahoitus (€) ja tuettujen toimien määrä (kpl), kysely toimenpiteiden toteuttajille.
- Yläsavolainen ja Radio Sandels päämarkkinointikanavat viestinnässä

4.3 Verkostoituminen ja edunvalvonta maaseudun kehittämiseksi

Kuntavaalit järjestetään keväällä 2025 ja uudet valtuutetut aloittavat kautensa. Uusille valtuutetuille on tärkeää tuoda tutuksi paikallisen kehittämisen toimintaa ja tuloksia. Leader-kentällä alkaa jo post 2027-kauden valmistelu, joten paikallistoimijat ja -päättäjät pidetään ajan tasalla käynnissä olevasta ohjelmakaudesta sekä uuden valmistelusta.

Tavoite: Leader-työn lisäarvon esille tuominen paranee.

Toimenpiteet: Viestintä, infograafit, kyselyt, tilaisuudet.

Viestitään yhteisesti sovittujen lisäarvon elementtien avulla.

- Järjestetään kuntavaalipaneeli maaseudun elinvoima –teemalla.
- Tuloksista koostetaan infograafeja, joita julkaistaan eri medioissa.
- Ollaan mukana valtakunnallisissa Leader-lisäarvon viestintäkampanjoissa.
- Julkaistaan vuosikertomus.

Mittarit ja määrälliset tavoitteet: Infograafien lukumäärä 3kpl, kyselyt hallituksen jäsenille 2kpl, sidosryhmälle 1kpl ja kaikille loppumaksua hakeville asiakkaille.

Leaderin lisäarvon elementit ja miten niistä viestimme

Kehittämistoiminnan
paremmat tulokset

**Leader vastaa
paikallisiin
tarpeisiin**

Sosiaalisen pääoman kasvu

**Leader vahvistaa
paikallisia
yhteisöjä**

Paikallisen kehittämisen
hallinnan parantuminen

**Leader lisää
ihmisten
mahdollisuuksia
vaikuttaa**

5 Seuranta ja arviointi

Toiminnalle asetettuja tavoitteita seurataan Ylä-Savon Veturin strategiaryhmässä vähintään neljä kertaa vuoden aikana. Hallitukselle esitellään toteumaa kesäkuun hallituksessa. Varsinainen toimintareportti annetaan syyskuussa ja seuraavan vuoden helmi-maaliskuussa.

Toimenpiteiden seuranta tehdään toimistolla hallituksen kokousten jälkeen.

Toimintaa arvioidaan omatoimisesti tai teettämällä opiskelijatyönä arviointia hankkeiden tuloksista ja vaikutuksista. Arviointia tehdään vertaamalla tuloksia valtakunnallisesti muihin vastaavankokoisiin Leader-ryhmiin.

6 Talousarvio

Vuodelle 2025 ei ennakoida suuria muutoksia toimintaan tai toimintakuluihin. Talousarvio on laadittu koko toiminnalle yhteisesti. Pääosa kuluista kohdistuu Leader-toimintaan. Yhdistystoiminnan kulut sisältävät laitevuokria, henkilöstön tyhy-raham, jäsenistöön kohdistuvia kuluja sekä yhdistyksen hallintoon liittyviä kuluja. Toimintakuluihin on yleisesti arvioitu pientä korotusta.

Talousarvioon on varattu korotukset hallituksen ja vaikuttajanuorten kokouspalkkioihin, hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkioon, harjoittelijan palkkaan sekä työntekijöiden palkkaan. Ylä-Savon Veturilla noudatetaan Paltan neuvonta-alan työehtosopimusta, joka päättyy 31.1.2025. Vuodelle 2025 tulevista mahdollisista korotuksista ei vielä tiedetä, mutta on varauduttu 2 %:n korotukseen.

Ostopalveluihin uutena varataan työnohjauspalvelu sekä markkinointiin ja painatuksiin radiokampanjan toteutus paikallisradion kanssa. Matkakuluihin on varattu ulkomaanmatkakuluja Euroopan Leader-toimijoiden LINC-seminaariin osallistumiseksi kahdelle henkilöstön ja kahdelle hallituksen jäsenelle.

Yhdistyksen tulot muodostuvat jäsenmaksuista, joita on vuositalolla n. 3500 euroa. Pääosa rahoituksesta tulee Leader-toiminnasta. Uuden CAP-kauden toimintarahen ennako on saatu Ruokavirastosta 2023. Kuntaraha laskutetaan kunnilta keväisin. Ennakolla ja kuntarahalla katetaan toiminnasta aiheutuvat kulut, joista suurimmat ovat palkat ja palkkiot. Edellisen ohjelmakauden Toimintaraha3-hanke päättyy 30.4.2025. Hankkeeseen kohdistuu viestintäsuunnittelijan täysimääräinen palkka sekä osin hankeneuvojan ja toiminnanjohtajan työtä.

Leader Toimintarahan malli muuttui CAP-kaudelle siten, että toimintarahan maksu on sidottu Leader-asiakkaiden hankkeiden EU-rahoitusosuuden toteumaan. Valtio-osuus on saatu täysin enakkona. Uuteen toimintarahamalliin liittyen on entistä tärkeämpää arvioida jo hakuvaiheessa hankkeiden toteutumismahdollisuutta. Seuranta tiivistetään ja asiakkaiden maksuhakemusten aikatauluja seurataan entistä tarkemmin. Ylä-Savossa hankkeet ovat perinteisesti toteutuneet hyvin.

KULUT		SELITE
PALKKAKULUT	127 800,00 €	2hlö ja 5kk harjoittelija
PALKKIOT	15 140,00 €	
MATKAKULUT	20 000,00 €	
Matkakulut hlöstö	3 000,00 €	
ulkomaanmatkat	5 000,00 €	LINC Itävalta (2hlö)
matkakulut, muut	7 000,00 €	Hallitus
ulkomaanmatkat	5 000,00 €	LINC Itävalta (2hlö)
VUOKRAT	8 750,00 €	
PIENHANKINNAT	300,00 €	
TALOUSHALLINTO	2 800,00 €	
ASIAANTUNTIJAPALVELUT	8 500,00 €	
PAINATUKSET JA ILMOITUKSET	13 000,00 €	
SUHDETOIMINTA	500,00 €	
TOIMISTOKULUT	12 600,00 €	
siivous	1 000,00 €	
atk-palvelut	1 600,00 €	
toimistotarvikkeet	400,00 €	
puhelinkulut	2 000,00 €	
pankkikulut	1 000,00 €	
vakuutukset	1 800,00 €	
kokous- ja neuvottelu	2 600,00 €	
työterveys	700,00 €	
jäsenmaksut	1 500,00 €	
KULUT YHTEENSÄ	209 390,00 €	
poistot	764,16 €	
TUOTOT		
JÄSENMAKSUT	3 245,00 €	
KUNTARAHA + EU- VALTIO-OSUUS	206 145,00 €	
TUOTOT YHTEENSÄ	209 390,00 €	

